

08. De voorouderaltaren van de Kan Han Tan clan

Inleiding

Het voorouderaltaar is een plaats waar de voorouders worden vereerd. De belangrijkste onderdelen zijn de wierookvaten en zieltabletten van de voorouders. Dit voorouderaltaar kan een simpele plank aan de muur zijn of meer luxe een tafel met erop een altaar kast of huisje.

Het wierookvat is een vat waarin de éérste as wordt opgevangen van de wierookstokjes die tijdens de overlijdensceremonie van de voorouder worden gebrand.

De zieltabletten is een plankje waarop de naam van de voorouder en zijn nakomelingen vermeld staan. Dit zieltabletten kan een simpel plankje zijn met de namen geschilderd op papier of direct op de plank. In een luxere uitvoering zijn de zieltabletten uitgevoerd als twee planken samengevoegd in een gebeeldhouwd voetstuk zoals het zielen-tablet van de stammoeder van de Kan-Han-Tan clan Jo Heng Nio (moeder van 4 generaties)

Het huidige voorouderaltaar van de Kan Han Tan clan is dankzij de intense verwevenheid van de families geen aparte voorouderaltaar van alleen de Kan, Tan of Han familie. Zo zijn onderdelen van het oorspronkelijke Kan altaar van de stamvader Kan Keng Tiong en zijn vrouw Jo Heng Nio doorgegeven aan de oudste kleinzoon Han Khing Bie. Uiteindelijk na de dood van Han Khing Bie door de weduwe van Han Khing Bie doorgegeven aan mijn vader Kan Hay Liang en samengevoegd met het altaar van de Tan familie. Dit gezamenlijke altaar stond in het huis van Han Tek Nio de weduwe van Tan Tjoen Lee, zus van Han Khing Bie en ook kleindochter van Kan Keng Tiong en Jo Heng Nio.

Het Han voorouderhuis en voorouderaltaar

Het oudste en meest complete voorouderaltaar van de Han familie staat in Jl. Karet 72 Surabaya in het Han familie voorouderhuis.

Beschrijving van dit voorouderhuis met altaar is te vinden op bijvoorbeeld

<http://www.charitakuring.com/2016/01/rumah-abu-marga-han.html> <http://ayorek.org/2013/09/rumah-abu-han-documentary/>

Deze foto's zijn door mijn vader Kan Hay Liang genomen toen ons gezin voor zijn werk bij de Opium en Zoutregie in ca 1936 in Soerabaja woonde. Op de trap in het altaarhuisje zijn de zieltabletten van de Han voorouders te zien.

Toen ik zelf in 1970 het Han familiehuis bezocht was de voorkant stevig gebarricadeerd en kon ik alleen via een klein zijgangetje naar binnen. Wat me opviel was dat mijn grootvader (Kan Hok Hoei) die oorspronkelijk een Han was (Han Khing Tjiang), maar geadopteerd in de Kan familie, niet meer vermeld stond op de grote stamboom van concentrische cirkels. Zijn broer Han Khing Bie stond er wel vermeld.

Het Kan voorouderhuis en voorouderaltaar

Het oorspronkelijke voorouderaltaar van de Kan familie stond in Batavia op de Molenvliet West no. 165 in het huis van Kan Keng Tiong en zijn 3e vrouw Jo Heng Nio..Dit huis staat bekend als **het** huis van Jo Heng Nio.

Jo Heng Nio verzamelde haar gehele familie in dit huis. Zo heeft haar adoptie kleinzoon Kan Hok Hoei (H.H. Kan) tot ca 1911 met zijn gehele familie in een paar kamers in één van de paviljoens gewoond en werd mijn vader Louis Kan Hay Liang daar geboren.

Het voorouder altaar van Kan Keng Tiong en Jo Heng Nio:

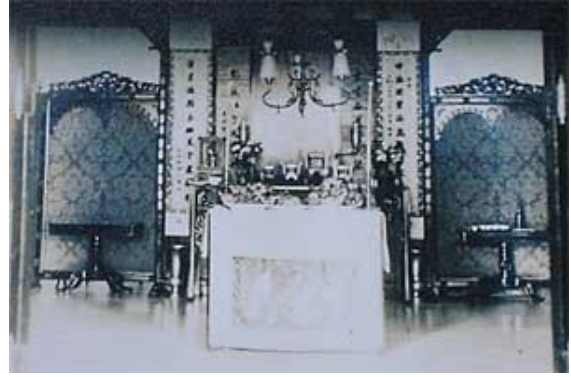
Vermoedelijk is de foto genomen voor de sterfdag van Jo Heng Nio in 1900, tijdens Chinees Nieuw jaar gezien de toren Kue Tjina. Op deze foto zijn ook de statieportretten van Kan Keng Tiong zelf en zijn familie te zien.

Hier wordt voor het eerst het zieltablehuisje getoond. Dit zieltablehuisje is de verbindende rode draad bij alle altaren van Kan en Han en is nu geschonken aan het Leidse Volkenkunde museum.

Het voorouderhuis en voorouderaltaar van de familie Tan

Het voorouderhuis en voorouderaltaar van de familie Tan stond in Bogor het toenmalige Buitenzorg. Het huis (Gedong) ligt ietwat naar binnen (Dalam) van de straat en kreeg daarom de naam "Gedong Dalam"

Dit huis is gebouwd door de Kapitein der Chinezen Tan Goan Piau. In dit huis heeft zijn weduwe Thung Leng Nio met de uitgebreide familie van kinderen en kleinkinderen gewoond tot haar overlijden in 1928. Er hebben ook andere Tan familie leden in dit huis gewoond en tot ca. 1971 (toen we uit Indonesie vertrokken) kreeg ik nog melding dat het archief van de Kong Koan van Bogor in dit huis werd bewaard.

Het voorouderhuis van de gebroeders Han Khing Bie en Kan Hok Hoei (Han Khing Tjiang)

Het voorouderhuis ofwel Aboehuis van de gebroeders Han Khing Bie en Kan Hok Hoei stond in Batavia in de achtertuin van hun gezamenlijke villa op Parapatan Oost 40 (voorheen 25) tegenwoordig Jalan Prapatan.

Voor het Aboehuis van Han Kan te Parapatan stond een groot vat dat als wierook brander of als brand vat om papiergeld te verbranden tijdens Chinees nieuw jaar.

De grootste verrassing was dat boven het altaarhuisje de naam **Han** (韩) stond, zonder verwijzing naar Kan.

De villa op Parapatan had ik altijd beschouwd als **het** huis van mijn grootvader Kan Hok Hoi (H.H. Kan) het oud Volksraadlid. Pas recent kreeg ik echter te horen van nicht Tan Bie Giok dat Han Khing Bie niet alleen inwoonde te Parapatan, maar in feite de hoofdbewoner was.

De aparte voorouderaltaren van Han Khing Bie en Kan Hok Hoei

Na de Japanse bezetting waren de gebroeders Han Khing Bie en Kan Hok Hoei hun gezamenlijke villa op Parapatan kwijt en moesten ze noodgedwongen verhuizen naar

twee aparte huizen van hun bouwmaatschappij Parapatan Oost aan de van Heutsz Boulevard. Hun zus Han Tek Nio woonde reeds voor de Japanse Bezetting op van Heutsz Boulevard no 13, daarom gingen ze aan beide zijden van hun zus wonen; Han Khing Bie op no 11 en Kan Hok Hoei op no 15.

Het voorouderaltaar van Han Khing Bie op van Heutsz boulevard no.11:

Blijkbaar had Han Khing Bie het altaarhuisje en de tafels van Parapatan kunnen redden. Ook zichtbaar zijn de tinnen altaarornamenten en grote houten kaarsen die reeds te zien waren op het altaar van Jo Heng Nio. De langwerpige panelen aan de muur aan weerszijden van het altaar huisje zijn de panelen die zichtbaar zijn aan weerszijden van het centrale familieportret bij het altaar van Jo Heng Nio.

Het voorouderaltaar van Hok Hoei Kan op van Heutsz Boulevard no.15:

Dit altaarhuisje was volgens overleveringen net als het altaarhuisje van Parapatan versierd met veel bladgoud. Te zien rechts: is de witte celadon schaal als bij het altaar van Jo Heng Nio. De hanglamp lijkt ook dezelfde als die bij het altaar van Jo Heng Nio (helaas niet meer te verifiëren).

Volgens overlevering hebben de Pakistani toen ze bij de dood van H.H. Kan zijn huis kraakten en bezetten het altaar als brandhout gebruikt. (Zie familie verhaal op deze site "[Het laatste huis van H.H.Kan](#)").

Na 1949 werd de van Heutsz boulevard herbenaemd in Djalan Teuku Umar.

Het originele altaarhuisje en altaartafels van Jo Heng Nio zijn gespaard gebleven en stonden eerst bij de oudste dochter van H.H. Kan: Lucy (Hing Nio) Kan in het paviljoen van de Djalan Teuku Umar 15 en werden daarna doorgegeven aan mijn vader Louis (Hay Liang) Kan in het paviljoen van de Djalan Teuku Umar 13. Dit altaarhuisje werd niet op een altaartafel geplaatst maar op een simpele keukentafel omdat er aanvankelijk niet genoeg plaats was in het paviljoen. Toen mijn vader tussen 1954 en 1957 met de gehele familie naar Nederland ging, kwam dit altaarhuisje met wat kleine tafels mee en ook weer terug naar Indonesië in 1957. In de volgende foto's: de opstelling te Teuku Umar paviljoen 13 en Frankenslag 129 te Scheveningen

Na het overlijden van Han Khing Bie schonk zijn weduwe le Tin de specifieke altaar accessoires die nog in het huis van Jo Heng Nio werden gebruikt bij het voorouderaltaar aldaar aan mijn vader Louis Hay Liang Kan. Mijn grootmoeder Han Tek Nio, weduwe van

Tan Tjoen Lee gaf vervolgens toestemming om deze accessoires tezamen met het altaarhuisje van Jo Heng Nio te combineren met haar voorouderaltaar van de familie Tan Han. Zo ontstond een voorouder altaar van de gehele Kan Han en Tan clan.

Het gecombineerde voorouderaltaar van de Kan, Han en Tan clan

Op het altaarhuisje is een kistje te zien. Daarin werd de as bewaard van de in haast opgegraven voorouders in 1962. Zie verhaal "[Massagraf](#)"

In 1971 emigreerde de familie Kan naar Europa. Het altaar ging compleet mee met de tafels van Jo Heng Nio. De tafels met glas afdekplaat van mijn oma bleven achter in Indonesie.

Na omzwervingen via Stuttgart in West Duitsland belandde de familie uiteindelijk in Rijswijk in Nederland.

Het gecombineerde voorouderaltaar van de Kan, Han en Tan clan bleef in Rijswijk op de Ocarinalaan 436 totdat er werd ingebroken in 1998. Het gehele altaar met

accessoires verhuisde toen naar het huis van mijn zus.

Nawoord

Alle portretten en houten panelen die te zien zijn bij het gezamenlijk altaar te Teuku Umar no 13 zijn in 2018 aan het Volkenkunde Museum (nu deel van Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen (NMVW)) gedoneerd. Het complete gecombineerde voorouderaltaar van de familie Kan Han en Tan is nu ook gedoneerd aan de Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen (NMVW). Op dit moment is het als topstuk te zien op de tentoonstelling in het Tropenmuseum: Cadeau Hoezo? dat te zien is tot 5 maart 2023. Update juni 2021